

HANDES AMSORYA

ZEITSCHRIFT FÜR ARMENISCHE PHILOLOGIE

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ, Բաբգէն Եպս. Կիւլեսերեանի «Իսլամը Հայ մատենագրութեան մէջ» եւ Գրիգոր Տաթեւացու «Ընդդէմ Տաճկաց»-ը	70
ԳԱՐԻԿ ՄԿՐՏՁԵԱՆ, Հայերէնի «պաշտաւն» բառի ծագումնաճանաչողական բնոյթը	71
ՎԱԶԳԷՆ ՌԱՅԱՅԷԼԻ ՂԱԶԱՐԵԱՆ, Գրաբարեան նախդիրների իմաստային ոլորտները	111
ԳԱՅԻԱՆԷ ԳԷՈՐԳԵԱՆ, Ներկայ>ապառնի ժամանակային անցումը Հայերէնում	183
ԱՐՄԷՆ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ, Օտար յատուկ անունների տառադարձութեան սկզբունքները	197
ԼՈՒՍԻՆԷ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ, Հացի պաշտամունք եւ ինքնութիւն. լեզուիմաստասիրութիւն. «Հաց» բառի ծագումը	247
ՄԵՐՈՒԺԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Խաչատուր Գաղատացի Սսի Կաթողիկոս (1606-1674)	275
ՀՐԱՆՈՒՇ ԽԱՌԱՏԵԱՆ, Թիլ-, Թել-, Թալ- եւ այդ արմատով տեղանունները Հայոց մէջ ու դրանց կապը հաւատալիքների հետ	319
ԳՈՀԱՐ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ, «Վրաստանի քաղաքական դրութեան փոփոխութիւնը...» ըստ ժը դարի ռուսական մի սկզբնաղբիւրի	419
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ, Ծանապարհ դէպի գինի եւ ճանապարհ դէպի օղի տնական գինեգործութեան եւ օղեգործութեան աւագոյթները Վայոց ձորի բնակչութեան մերօրեայ կենցաղում	441
ՆԺԴԵՂ ԵՐԱՆԵԱՆ, Շուշուայ Մեղրեցոյ սբ. Աստուածածին եկեղեցու պեղումները	497

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏՈՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 2021

Herausgeber, Eigentümer und Verleger:

Mechitharisten-Congregation, 1070 Wien, Mechitaristengasse 4

Redaktion: P. Paul Kodjanian. Für den Inhalt verantwortlich: Erzb. Levon Zekian.

Alle 1070 Wien, Mechitaristengasse 4

HANDES AMSORYA
ZEITSCHRIFT für ARMENISCHE PHILOLOGIE
Gegründet 1887

ՀԱՆ ԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ
ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹ
Հիմնուած 1887-ին

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ 2021

HANDES AMSORYA 2021

Հրատարակուած է

Գալուստ Կիւլպենկեան հիմնարկութեան նպաստով

This publication has been subsidized by Galouste Gulbenkian Foundation

**CALOUSTE GULBENKIAN
FOUNDATION**

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
REDAKTIONSAUSSCHUSS

Պատասխանատու տնօրէն եւ գիտական ղեկավար Verantwortlicher und Wissenschaftlicher Direktor	Արքեպ. Լեւոն Զէքիեան Erzb. Levon Zekian
Գլխաւոր խմբագիր Chefredakteur	Հ. Պօղոս Գոճանեան P. Paul Kodjanian
Օգնական խմբագիր Hilfsredakteur	Հ. Սիմոն Պալեան P. Simon Bayan
Խմբագրական քարտուղար Redaktionssekretär	Հ. Նարեկ Տատուրեան P. Narek Taturian

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷ
ADRESSE DER REDAKTION

Austria, Wien 1070, Mechitaristengasse 4
Email: p.kodjanian@hotmail.com
Tel. 43/1/523 64 17

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
WISSENSCHAFTLICHER RAT

Թաջիրեան Էլիզաբէթ (ՀՀ ԳԱԱ Պատմութեան ինստիտուտ), Մուրադեան Գոհար (Մատենադարան), Յակոբեան Ալեքսան (ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտ. ինստիտուտ), Նշանեան Մարկ, Պետրոսեան Համլէթ (Երևանի պետական համալսարան), Տօնապետեան Անահիտ (INALCO, Paris), Dietmar W. Winkler (Universität Salzburg), Werner Seibt (Byzantin. Institut, Wien), Sergio la Porta (California State University), Valentina Calzolari (Université de Genève).

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ - A B O N N E M E N T

«ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ»

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹԻ

ԾԼԶ. ՏԱՐԻ - 2022

Կը խմբագրուի եւ կը հրատարակուի
ՄԻԽԻԹԱՐԻՏԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵ Ի ՎԻԵՆԱ
Աշխատակցութեամբ ազգային եւ օտար բանաստեղծներու:

Բաժանորդագինն է ամէն երկրի համար՝

75€

Աւստրիա + 10% յաւելեալ արժեքի տուրք

"HANDES AMSORYA"

MONATSSCHRIFT FÜR ARMENISCHE PHILOLOGIE

CXXXVI. - 2022

Herausgegeben und redigiert von der
MECHITHARISTEN-CONGREGATION IN WIEN
unter Mitwirkung von Armenisten.

Jahresbezugspreis ohne Postzusendung

75€

In Österreich + 10% MwSt.

REDAKTION VON „HANDES AMSORYA“

1070 Wien (Austria), Mechitaristengasse 4

I N H A L T

<i>Susanna Grigoryan: Bischof Babgen Gülesserian: „Der Islam in der armenischen Literatur“ und Grigor von Tathev: „Gegen die Muslime“</i>	1
<i>Garik Mkerttschyan: Die Art und Weise der Ursprungserkenntnis des armenischen Wortes „Paschton“</i>	71
<i>Vazgen Ghazaryan: Die semantischen Gebiete der altarmenischen Präpositionen</i>	111
<i>Cayane Gevorgyan: Der zeitliche Übergang von Gegenwart zur Zukunft im Armenischen</i>	183
<i>Armen Mikaelyan: Die Prinzipien der Transkription fremder Eigennamen</i>	197
<i>Lusine Avetisyan: Der Kult des Brotes und Identität; Sprachphilosophie; Ursprung des Wortes „Hatz“ (Brot)</i>	247
<i>Merujan Karapetyan: Khatschatur Calatatzi Katholikos von Sis. (1606-1674)</i>	275
<i>Hranusch Kharatyan: Thil- Thel- Thal- und Toponyme mit diesen Wurzeln bei den Armeniern und derer Verbindung mit dem Volksglauben</i>	319
<i>Gohar Mechitharyan: Die Veränderung der politischen Lage in Georgien . . . nach einem russischen Text des 18. Jh.s</i>	419
<i>Harutyun Marutyan: Der Weg zum Wein und der Weg zum Brantwein. Volkstraditionen der häuslichen Herstellung von Wein und Brantwein im Gebiet von Vayotz Dzor</i>	441
<i>Njdeh Yeranyan: Ausgrabungen der Hl. Gottesmutter-Kirche, genannt Meghrezoz, von Schuschi</i>	497